

Sygn. akt: I C 64/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 marca 2019 r.

Sąd Rejonowy w Gdyni, I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Małgorzata Żelewska

Protokolant: Agnieszka Bronk – Marwicz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 lutego 2019 r. w G.

sprawy z powództwa **Gminy M. G.**

przeciwko **P. D., M. K., S. D. i W. D.**

o eksmisję

I. nakazuje pozwanym P. D., M. K., S. D. i W. D. opuścić, opróżnić i wydać powódce Gminie M. G. lokal mieszkalny nr (...) położony w G. przy ul. (...);

II. ustala, że pozwanym P. D., M. K., S. D. i W. D. przysługuje prawo do lokalu socjalnego;

III. wstrzymuje wykonanie punktu I. wyroku do czasu złożenia pozwanym przez powódkę Gminę M. G. oferty zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego;

IV. nie obciąża pozwanych kosztami procesu.

Sygnatura akt: I C 64/19

UZASADNIENIE

Powódka Gmina M. G. wniosła pozew przeciwko P. D., M. K., a także małoletnim S. D. i W. D. domagając się nakazania pozwanym opuszczenia, opróżnienia oraz wydania powódce lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w budynku przy ul. (...) w G., a także wniosła o ustalenie, że pozwanym nie przysługuje prawo do lokalu socjalnego.

W uzasadnieniu pozwu powódka podniosła, iż jest właścicielem spornego lokalu, natomiast pozwani nie posiadają tytułu prawnego do tego lokalu, gdyż umowa najmu była zawarta z H. P. (babcią pozwanego P. D.), która zmarła w dniu 18 czerwca 2017r. Powód natomiast nigdy nie zawarł z pozwanymi umowy najmu, wskazując na przyczyny takiego stanowiska. Pozwani wezwani do opuszczenia lokalu nie wydali go powodowi. Jako podstawę powództwa powódka wskazała przepis art. 222 § 1 kc. Powódka oświadczyła, iż nie są jej znane okoliczności uzasadniające przyznanie pozwanym prawa do lokalu socjalnego, poza małoletnością S. i W. D..

(pozew k. 3-4)

W odpowiedzi na pozew pozwani wnieśli o oddalenie powództwa w całości. W uzasadnieniu pozwani wskazali, że P. D. mieszkał w przedmiotowym lokalu wspólnie z babcią H. P., był jej opiekunem, zwłaszcza w ostatnich latach jej życia, kiedy miała wszczepiony stymulator kręgosłupa z powodu potężnych dolegliwości i praktycznie nie wychodziła z domu. Ponadto, po założeniu własnej rodziny z M. K., pozwany poniósł poważne nakłady na przedmiotowe mieszkanie polegające na urządzeniu łazienki, której nie było w mieszkaniu i wykonaniu bieżących napraw i remontów. Pozwani

wskazali, że małoletni są ich wspólnymi dziećmi, a S. D. choruje na astmę. Pozwani podnieśli, że mieszkanie przy ul. (...) było dla nich dotychczas jedynym centrum życiowym. Przy tej ulicy znajduje się przedszkole, a nieco dalej szkoła, do której uczęszczają małoletni. Pozwani wskazali, że dbają o mieszkanie i nie mają żadnego zadłużenia.

(odpowiedź na pozew k. 31-32)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka Gmina M. G. jest właścicielem lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w G. przy ul. (...). Na podstawie umowy najmu zawartej w dniu 15 lutego 2001r. najemcą przedmiotowego lokalu była H. P.. Najemczyni zmarła w dniu 18 czerwca 2017r.

(okoliczności bezsporne ustalone w oparciu o umowę najmu lokalu mieszkalnego z dnia 15 lutego 2001r. k. 8-11, odpis skrócony aktu zgonu k. 12)

H. P. była babcią P. D.. Pozwany zamieszkał z babcią w wieku 17 lat w celu zapewnienia jej opieki. H. P. cierpiała na schorzenia neurologiczne, miała wszczepiony stymulator kręgosłupa.

(dowód: zeznania świadka E. D. płyta CD k. 49, przesłuchanie pozwanego P. D. płyta CD k. 49)

Po śmierci babci pozwany wniósł o uregulowanie stanu prawnego do ww. lokalu. W piśmie z dnia 18 września 2017r. powódka odmówiła potwierdzenia uprawnień pozwanego do lokalu, podnosząc, że jako wnuk nie mieści się w kręgu osób uprawnionych do uzyskania tytułu prawnego po zgonie najemcy. Jednocześnie, powódka wezwała pozwanego do opuszczenia, opróżnienia i wydania lokalu w terminie 14 dni od otrzymania pisma. Przedmiotowe pismo zostało pozwanemu doręczone w dniu 27 września 2017r. W toku dalszej korespondencji powódka podtrzymała swoje stanowisko dotyczące braku uprawnień pozwanego do przedmiotowego lokalu. Do dnia wytoczenia powództwa pozwani nie wydali lokalu właścicielowi.

(okoliczności bezsporne ustalone w oparciu o: pismo powódki z dnia 18 września 2017r. k. 13 wraz z dowodem doręczenia k. 14, pismo powódki z dnia 5 kwietnia 2018r. k. 15 wraz z dowodem doręczenia k. 16, oświadczenie pozwanego z dnia 20 września 2018r. k. 17, pismo z dnia 20 sierpnia 2018r. k. 18)

Pozwani nie posiadają orzeczeń o niepełnosprawności ani nie figurują w rejestrze osób ubiegających się o wydanie takich orzeczeń. Pozwani nie widnieją w ewidencji osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Pozwany P. D. jest zarejestrowany jako bezrobotny zaś M. K. nie figuruje w ewidencji osób bezrobotnych.

(okoliczności bezsporne ustalone w oparciu o: pismo (...) ds. Orzekania o Niepełnosprawności w G. z dnia 4 lutego 2019r. k. 36, pismo Powiatowego Urzędu Pracy z dnia 1 lutego 2019r. k. 38, pismo Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w G. z dnia 4 lutego 2019r. k. 40, skierowanie PUP w G. na targi pracy – k. 45)

Pozwana M. K. pracuje w Poczcie Polskiej S.A. za wynagrodzeniem w wysokości 1.800-1.900 zł netto. Pozwany P. D. wcześniej pracował jako kierowca busa za wynagrodzeniem w wysokości 3.500 zł (za półtora miesiąca). Aktualnie, pozwany pozostaje bez pracy i zarejestrował się jako bezrobotny w Powiatowym Urzędzie Pracy (bez prawa do zasiłku). Pozwani otrzymują świadczenie z programu 500+ na jedno dziecko. Pozwani mają oszczędności w kwocie około 1.500 zł, a także samochód marki F. (...) rok produkcji 2002 o wartości rynkowej około 1.500 zł. Pozwani prowadzą wspólne gospodarstwo domowe, ponoszą wydatki na: opłaty za trzy telefony, telewizję i (...) (230 zł), czynsz (400-450 zł), opłaty za prąd (100 zł), spłatę rat kredytu (250 zł), paliwo (400 zł), opłaty za przedszkole (250 zł), leki (55 zł), bilet miesięczny (82 zł), składki klasowe (50-70 zł za rok). Pozwany płaci także alimenty w kwocie 600 zł miesięcznie i spłaca zadłużenie z tego tytułu. Pozwani wychowują dwóch synów w wieku 11 i 6 lat. Starszy syn jest uczniem V klasy Szkoły Podstawowej nr (...) w G.. Pozwani nie posiadają możliwości zamieszkania u rodziny. Nie mają też tytułu prawnego do innego lokalu.

(dowód: przesłuchanie pozwanego P. D. płyta CD k. 49, przesłuchanie pozwanej M. K. płyta CD k. 49)

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów, dowodu z zeznań świadka E. D. oraz dowodu z przesłuchania pozwanych P. D. i M. K..

Oceniając zebrany w sprawie materiał dowodowy, Sąd nie dopatrywał się żadnych podstaw do kwestionowania wiarygodności i mocy dowodowej powołanych powyżej dokumentów. Podkreślić należy, iż żadna ze stron nie kwestionowała autentyczności tych dokumentów, prawdziwości twierdzeń w nich zawartych, ani też nie zaprzeczyła, iż osoby podpisane pod tymi pismami nie złożyły oświadczeń w nich zawartych. Forma i treść przedmiotowych dokumentów nie budzi również wątpliwości Sądu.

Za wiarygodne Sąd również uznał zeznania pozwanych i świadka w zakresie dotyczącym ich sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej, możliwości zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych, a także zamieszkiwania w spornym lokalu mieszkalnym. W ocenie Sądu zeznania pozwanych były szczere, wewnętrznie spójne i nie budziły wątpliwości w świetle zasad doświadczenia życiowego oraz logicznego rozumowania. Nadto, w części zeznania te znalazły potwierdzenie w dowodach z dokumentów.

Podstawę prawną roszczenia powódki o wydanie przedmiotowego lokalu stanowi przepis art. 222 § 1 kc, zgodnie z którym właściciel może żądać od osoby, która włada jego rzeczą, aby rzecz została mu wydana, chyba że osobie tej przysługuje skuteczne względem właściciela prawo do władania rzeczą. W świetle powołanego przepisu przesłankami roszczenia windykacyjnego są:

- 1) własność podmiotu podnoszącego roszczenie;
- 2) faktyczne władanie rzeczą przez podmiot, przeciwko któremu kierowane jest roszczenie;
- 3) brak skutecznego względem właściciela uprawnienia do władania rzeczą, które przysługiwałoby osobie, która rzeczą faktycznie włada (por. M. Gutowski (red.) Kodeks cywilny. Tom I. Komentarz. Art. 1-449¹¹, wyd. 1, 2016).

Bezspornym było, że powódka Gmina M. G. jest właścicielem lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w G. przy ul. (...). Bezsporne było również, że pozwani faktycznie władają spornym lokalem mieszkalnym i dotąd nie wydali go właścicielowi. Nie było również sporu, że najemcą przedmiotowego lokalu była babcia pozwanego P. H. P., która zmarła w dniu 18 czerwca 2017r. Spór natomiast dotyczył tego, czy pozwany jako wnuk wspólnie zamieszkujący z najemczynią wstąpił w stosunek najmu. Zgodnie z treścią art. 691 § 1 kc w razie śmierci najemcy lokalu mieszkalnego w stosunek najmu lokalu wstępują: małżonek niebędący współnajemcą lokalu, dzieci najemcy i jego współmałżonka, inne osoby, wobec których najemca był obowiązany do świadczeń alimentacyjnych, oraz osoba, która pozostawała faktycznie we wspólnym pożyciu z najemcą. W myśl art. 691 § 2 kc osoby wymienione w § 1 wstępują w stosunek najmu lokalu mieszkalnego, jeżeli stale zamieszkiwały z najemcą w tym lokalu do chwili jego śmierci. Z kolei, wedle 691 § 3 kc w razie braku osób wymienionych w § 1 stosunek najmu lokalu mieszkalnego wygasa. W przedmiotowej sprawie należało uznać, że pozwany nie należy do kręgu osób, które wstępują w stosunek najmu po śmierci najemcy. Jak bowiem wskazuje się w judykaturze wnuk zmarłego najemcy nie należy do osób wymienionych w art. 691 § 1 kc, także wtedy gdy łączyła go z najemcą więź gospodarcza i uczuciowa (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2002r., III CZP 26/02, L.). Nadto, bezspornie pozwany nie jest osobą, wobec której najemca był obowiązany do świadczeń alimentacyjnych. Zważyć bowiem należy, iż osobą, wobec której najemca był zobowiązany do świadczeń alimentacyjnych" jest osoba, względem której zmarły najemca realizował obowiązek alimentacyjny dobrowolnie (na podstawie ugody, a nawet bez żadnych sformalizowanych porozumień) lub na podstawie orzeczenia sądu (por. K. Osajda (red.), Kodeks cywilny. Komentarz, wyd. 21, 2019). W przedmiotowej sprawie taka sytuacja nie zaistniała. Zgodnie z art. 691 § 3 kc należało uznać, że wraz ze śmiercią najemcy, stosunek najmu wygasł. Z tą chwilą ustał również stosunek użyczenia, na podstawie którego pozwany wraz z rodziną zamieszkiwał w przedmiotowym lokalu. W świetle zeznań świadka i pozwanych nie ulega bowiem wątpliwości, że zamieszkiwali oni w przedmiotowym lokalu za zgodą H. P.. Stosunek użyczenia był stosunkiem pochodnym wobec najmu i w związku z tym uległ rozwiązaniu z ustaniem

stosunku najmu. Z tych przyczyn Sąd uznał, iż skoro pozwanym nie przysługuje uprawnienie do władania rzeczą, to roszczenie windykacyjne zgłoszone przez powódkę zasługuje na uwzględnienie, o czym orzekł na podstawie art. 222 § 1 kc.

W świetle zebranego materiału dowodowego nie sposób uznać by żądanie zgłoszone przez powódkę stanowiło nadużycie prawa. W orzecznictwie Sądu Najwyższego za utrwalony można uznać obecnie pogląd, zgodnie z którym możliwość nieuwzględnienia roszczenia windykacyjnego na podstawie art. 5 kc może mieć miejsce tylko w sytuacjach wyjątkowych. Oddalenie powództwa na podstawie art. 5 kc oznacza bowiem pozbawienie właściciela ochrony przysługującego mu prawa własności, którego ochrona jest zasadą konstytucyjną (por: orzeczenie SN z 22 listopada 1994r. II CRN 127/94 niepublikowany; wyrok SN z 27 stycznia 1999r. II CKN 151/98, wyrok SN z 22 marca 2000r. I CKN 440/98). Sąd Najwyższy trafnie stwierdził w orzeczeniu z dnia 25 maja 1973r. III CRN 86/73, że zasady współżycia społecznego chronią wprawdzie przed nadużyciem prawa, ale nie mogą tego prawa w ogóle unicestwić. W szczególności przy żądaniu eksmisji mogą one jedynie powodować odroczenie eksmisji, a nie pozbawienie uprawnionego jego prawa podmiotowego w zupełności. Zebrany w niniejszej sprawie materiał dowodowy nie daje żadnych podstaw do uznania sytuacji życiowej pozwanych za szczególną i wyjątkową w rozumieniu art. 5 kc. Nie ma żadnych danych ku temu, by stwierdzić, że pozwani są osobami niedołącznymi, obłożnie chorymi, wymagającymi stałej opieki osób trzecich, czy też aby w stosunku do nich zachodziły inne szczególne okoliczności.

Zgodnie z dyspozycją przepisu art. 14 ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego, Sąd zobowiązany był z urzędu badać przesłanki w zakresie orzeczenia o uprawnieniu do lokalu socjalnego wobec osób których dotyczy nakaz opróżnienia lokalu. Przepis art. 14 ust. 4 ustawy stanowi, że sąd nie może orzec o braku uprawnienia do otrzymania lokalu socjalnego wobec:

1) kobiety w ciąży,

2) małoletniego, niepełnosprawnego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 1998 r. Nr 64, poz. 414, Nr 106, poz. 668, Nr 117, poz. 756 i Nr 162, poz. 1118 i 1126, z 1999 r. Nr 20, poz. 170, Nr 79, poz. 885 i Nr 90, poz. 1001 oraz z 2000 r. Nr 12, poz. 136 i Nr 19, poz. 238) lub ubezwłasnowolnionego oraz sprawującego nad taką osobą opiekę i wspólnie z nią zamieszkałą,

3) obłożnie chorych,

4) emerytów i rencistów spełniających kryteria do otrzymania świadczenia z pomocy społecznej,

5) bezrobotnych,

6) osoby spełniającej przesłanki określone przez radę gminy w drodze uchwały

- chyba że osoby te mogą zamieszkać w innym lokalu niż dotychczas używany. Zgodnie natomiast z art. 14 ust. 3 ustawy Sąd, badając z urzędu, czy zachodzą przesłanki do otrzymania lokalu socjalnego, orzeka o uprawnieniu osób, o których mowa w ust. 1, biorąc pod uwagę dotychczasowy sposób korzystania przez nie z lokalu oraz ich szczególną sytuację materialną i rodzinną.

W przedmiotowej sprawie należało uznać, że pozwani są lokatorami w rozumieniu ustawy o ochronie praw lokatorów. Zważyć bowiem należy, iż zgodnie z aktualnymi poglądami judykatury osoba korzystająca z lokalu mieszkalnego na podstawie umowy użyczenia, zawartej z najemcą lokalu bez zgody wynajmującego wymaganej w art. 688² kc, jest lokatorem w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 1234 ze zm.) (por. uchwała SN z dnia 15 listopada 2018r., III CZP 49/18, L.). Wobec powyższego Sąd był zobowiązany ustalić, czy pozwanym przysługuje prawo do lokalu socjalnego. W ocenie Sądu, w przedmiotowej sprawie istniały przesłanki obligatoryjne do przyznania pozwanym takiego uprawnienia. Przede wszystkim należy zauważyć, że dwoje z pozwanych S. D. i W. D. są osobami

małoletnimi, a pozostali pozwani są ich przedstawicielami ustawowymi, którzy wspólnie z nimi zamieszkują i sprawują opiekę.

Ponadto, za przyznaniem pozwanym lokalu socjalnego przemawia ich sytuacja osobista i finansowa, a także dotychczasowy sposób korzystania z lokalu. Na podstawie zeznań pozwanych Sąd ustalił, że ich jedynymi dochodami jest wynagrodzenie za pracę pozwanej M. K. w wysokości około 1.800-1.900 zł oraz świadczenie z programu 500+ na jedno dziecko. Pozwany w dacie zamknięcia rozprawy był osobą bezrobotną bez prawa do zasiłku. Łączny dochód pozwanych zatem to kwota 2.400 zł, co daje to dochód 600 zł na osobę. Zgodnie z uchwałą Nr XIII/255/15 Rady Miasta G. z dnia 28 października 2015r. w sprawie zasad wynajmowania lokali mieszkalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy M. G. (Dz. Urzędowy Województwa (...) z dnia 27 listopada 2015 r. poz.3608 oraz Dz. Urzędowy Województwa (...) z dnia 23.02.2016r. poz. 767 w sprawie sprostowania błędu) prawo do ubiegania się o wynajęcie lokalu socjalnego mają osoby znajdujące się w trudnej sytuacji mieszkaniowej, nie posiadające tytułu prawnego do lokalu, których średni miesięczny dochód na jednego członka gospodarstwa domowego w okresie 6 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku nie przekracza 100% najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym i 75% najniższej emerytury w gospodarstwie wieloosobowym. W dacie zamknięcia rozprawy kwota najniższej emerytury wynosiła 1.029,80 zł. Zważyć należy, iż pozwany P. D. dopiero niedawno stracił pracę, stąd nawet przy uwzględnieniu toczącej się przeciwko niemu egzekucji komorniczej, mogłoby się okazać, że w okresie sześciu miesięcy poprzedzających wyrokowanie dochód w przeliczeniu na członka rodziny nieznacznie przekroczył powyższe granice, niemniej jednak opisana powyżej sytuacja osobista, majątkowa i finansowa uzasadnia przyznanie prawa do lokalu socjalnego na podstawie art. 14 ust. 3 ustawy o ochronie praw lokatorów. Dodatkowo, za przyznaniem lokalu socjalnego przemawia sposób korzystania z lokalu. Podkreślić bowiem należy, iż pozwani nie posiadają żadnych zaległości w opłatach czynszowych, dbają o lokal, dokonali na niego nakładów, będąc przeświadczonymi, że po śmierci najemcy uzyskają tytuł prawny do tego lokalu. Taka postawa pozwanych również przemawia za udzieleniem im prawa do lokalu socjalnego. Jednocześnie należy zaznaczyć, że pozwani nie mają tytułu prawnego do żadnego innego lokalu ani nie mają możliwości zamieszkania np. u rodziny.

Wobec powyższego, skoro pozwani spełniają przesłanki obligatoryjną i fakultatywną o jakich mowa w ustawie o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego, to Sąd zobowiązany był do ustalenia im uprawnienia do otrzymania lokalu socjalnego, zaś na podstawie art. 14 ust. 6 wyżej cytowanej ustawy, Sąd nakazał wstrzymanie wykonania opróżnienia lokalu do czasu złożenia pozwanym przez Gminę M. G. oferty zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego.

O kosztach procesu Sąd orzekł na mocy art. 102 kpc i odstąpił od obciążania pozwanych kosztami. Nie ulega wątpliwości, że przepis art. 102 kpc urzeczywistnia zasadę słuszności, będącą odstępstwem od zasady odpowiedzialności za wynik procesu. Zważyć jednak należy, iż nieskonkretyzowanie w tym przepisie „wypadków szczególnie uzasadnionych” oznacza, że to sądowi rozstrzygającemu sprawę została pozostawiona ocena, czy całokształt okoliczności pozwala na uznanie, że zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek, przemawiający za nieobciążaniem strony przegrywającej spór kosztami procesu w całości lub w części. Takie stanowisko znajduje również potwierdzenie w orzecznictwie. W wyroku z dnia 2 października 2015r. I ACa 2058/14 LEX nr 1820933 Sąd Apelacyjny w Warszawie stwierdził, że sposób skorzystania z przepisu art. 102 kpc jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym sądu orzekającego i do jego oceny należy przesądzenie, czy wystąpił szczególnie uzasadniony wypadek, który uzasadnia odstąpienie, a jeśli tak, to w jakim zakresie, od generalnej zasady obciążenia kosztami procesu strony przegrywającej spór. Ustalenie, czy w danych okolicznościach zachodzą "wypadki szczególnie uzasadnione", ustawodawca pozostawia swobodnej ocenie sądu, która następuje niezależnie od przyznanego zwolnienia od kosztów sądowych. Zgodnie natomiast ze stanowiskiem Sądu Najwyższego zawartym w postanowieniu z dnia 22 lutego 2011r. II PZ 1/11 trudna sytuacja życiowa, majątkowa, zdrowotna, osobista, która uniemożliwia pokrycie przez stronę kosztów procesu należnych przeciwnikowi, należy do okoliczności uzasadniających odstąpienie od zasady wyrażonej w art. 98 § 1 kpc. Dokonując tej oceny sąd orzekający winien kierować się własnym poczuciem sprawiedliwości, a podważenie oceny tego sądu wymaga wykazania że jest ona wadliwa. Nadto, należy zwrócić uwagę, że zastosowanie przepisu art. 102 kpc nie wymaga osobnego wniosku od strony przegrywającej. Powinno ono

być ocenione w całokształcie okoliczności konkretnego przypadku, z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego. W orzecznictwie Sądu Najwyższego do kręgu tych okoliczności zalicza się między innymi ciężką sytuację strony przegrywającej (por. wyrok SN z dnia 17 listopada 1972r., I PR 423/72, OSNC 1973, Nr 7-8, poz. 138).

Jak wskazano powyżej pozwani posiadają aktualnie dochód w kwocie 2.400 zł miesięcznie, co pozwala im na zaspokojenie tylko podstawowych potrzeb. Mimo tak niskich dochodów pozwani nie posiadają zadłużenia w opłatach czynszowych. Nie ulega przy tym wątpliwości, że obciążenie pozwanych nawet częścią kosztów procesu może wpłynąć tylko i wyłącznie na pogorszenie ich sytuacji materialnej oraz spowodować, że nie będą mieli wystarczających środków na pokrycie kosztów bieżącego utrzymania, w tym opłat za mieszkanie, należnych powodowi. Dlatego też sytuacja majątkowa i osobista pozwanych przemawia za odstąpieniem od obciążania ich kosztami procesu.